

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

**Факультет цивільного захисту
Кафедра управління у сфері цивільного захисту**

Горбаченко Ю. М., Кришталь Т. М., Панімаш Ю. В.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

з предмету

«ТЕОРІЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ»

підготовки здобувача за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
в галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальності 263 «Цивільний захист»

Рецензент: начальник Управління ДСНС України у Черкаській області кандидат технічних наук, доцент, генерал-майор служби цивільного захисту Гвоздь В.М.

Затверджено методичною радою інституту (протокол № __ від __ __ 20__ року) як навчально-методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія прийняття управлінських рішень» для підготовки здобувачів за здобувача за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 263 «Цивільний захист»

Горбаченко Ю. М., Кришталь Т. М., Панімаш Ю. В. Управління діяльністю органів та підрозділів цивільного захисту / Навчально-методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 263 «Цивільний захист» – Черкаси, 2020. – ____ с.

Зазначено мету, завдання вивчення дисципліни, запропоновано варіанти завдань для самостійної роботи та основні вимоги щодо написання контрольної роботи, вказано її структуру і рекомендовану літературу та нормативно-правові акти, надано роз'яснення щодо виконання завдань контрольної роботи, визначено орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю.

Зміст

Вступ.....	4
Мета викладання дисципліни	5
Самостійна робота здобувача.....	8
Вимоги до оформлення контрольної роботи.....	10
Завдання до виконання контрольної роботи.....	13
Перелік питань для підсумкового контролю.....	18
Список рекомендованої літератури.....	23
Глосарій.....	30
Додатки.....	66

Вступ

У сучасних умовах управлінська діяльність набуває глобальних рис. Зміст управління стає більш ємним і багатограним.

Розробка управлінських рішень – один з найбільш важливих управлінських процесів. Ступінь обґрунтованості управлінського рішення визначає рівень ефективності системи управління в цілому. Вивчення навчальної дисципліни «Теорія прийняття управлінських рішень» забезпечує науково-методичне підґрунтя для опанування здобувачами вищої освіти основних методів розробки, прийняття та реалізації якісних управлінських рішень в організації; формування системних знань і практичних умінь щодо здійснення професійної діяльності; формування методологічного апарату, необхідного для діяльності керівника, розвитку здатності до самостійного оволодіння знаннями, формування навичок творчого мислення та здатності до професійного саморозвитку, формування системи поглядів в області управління, яка дозволить забезпечити ефективне виконання професійних завдань.

Відповідно основними завданнями вивчення дисципліни є: опанування методів забезпечення якості управлінського рішення, що приймається в організації, в умовах невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовища, з урахуванням факторів невизначеності та ризику ситуацій; методів аналізу факторів, які впливають на ефективності управлінського рішення; технології розробки, прийняття, реалізації та мотивації якісного управлінського рішення; методів аналізу, прогнозування, оптимізації та економічного обґрунтування управлінських рішень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- основні поняття теорії прийняття рішень;

- загальну структуру та властивості класичних та похідних критеріїв прийняття рішень;

- сутність, принципи та вимоги до управлінських рішень;

- методологічні основи підготовки проектів управлінських рішень;

- методику та технологію використання сучасних методів прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та багатокритеріальних рішень;

- методи аналізу та прийняття управлінських рішень;

- методику та технологію використання сучасних методів визначення та відбиття системи переважань особи, що приймає рішення.

вміти:

- творчо застосовувати знання теорії і практики прийняття управлінських рішень у ході виконання функціональних обов'язків;

- використовувати методи і засоби розробки, обґрунтування, прийняття і реалізації управлінських рішень;

- приймати в організації (з урахуванням спеціалізації) управлінські рішення;

- використовувати методи, які розвивають здібності щодо прийняття рішень;

- враховувати фактори ризику та невизначеності при прийнятті рішень.

Самостійна робота здобувача

Крім аудиторних занять з навчальної дисципліни «Теорія прийняття управлінських рішень», навчальні плани для здобувачів заочної форми навчання передбачають самостійну роботу, яка має на меті формування їх пізнавальної активності, засвоєння ними основних вмінь та навичок роботи з навчальними матеріалами та нормативно-правовими актами, поглиблення та розширення вже здобутих знань, підвищення рівня організованості здобувачів тощо.

Самостійна підготовка – це безперервний процес самостійної роботи здобувачів щодо поглиблення та поповнення знань, вмінь та навичок, необхідних для успішного оволодіння знаннями по даній дисципліні та виконання функціональних обов'язків за певними посадами.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

Здобувачам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література, періодичні видання та НПА.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;

- опрацювання нормативно-правових актів; статистичної інформації тощо.

Самостійна підготовка включає в себе:

- вивчення документів законодавчого і нормативного характеру;
- постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності.

Вибір питань для самостійного вивчання може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях, що можуть призвести до помилок у роботі.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі, скласти проект документа. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

Вимоги до оформлення контрольної роботи

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Теорія прийняття управлінських рішень».

Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, лівє 2,5 см, правє 1, 5 см) та вкладена в папку для файлів.

Контрольна робота оформляється в зошиті не менше 12 аркушів, або не менше 15 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки, назву навчального закладу, посаду звання, прізвище, ім'я та по батькові, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

При відповіді на практичне завдання – обов'язково робити посилання на нормативні акти держави, на накази ДСНС України і використовувати їх при вирішенні задач.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях, вивчити стан справ та виконання нормативних актів в підрозділах цивільного захисту.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачами дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.

2. Здатність здобувача:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- аналізувати зміст правових актів, які нормують роботу з кадрами оперативно-рятувальної служби;
- користуватися законами та нормативно-правовими актами державних органів.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за двохбальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі, не має списку використаної літератури – *не зараховується*.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Контрольна робота складається з теоретичного завдання. Обов'язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозичені тексту);
- список літератури.

Варіант завдання визначається по двох останніх цифрах залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки 355, то номер варіанту завдання буде 55. За таблицею 1 визначаємо номер завдання теоретичних питань: 7.

Контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання.

Таблиця 1

Остання цифра номера залікової книжки

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	17	11	16	7	19	15	18	20	9
1	5	2	1	3	18	10	21	8	28	12
2	13	8	7	4	22	2	23	11	21	4
3	27	6	14	23	6	20	13	25	9	16
4	17	16	10	12	8	24	4	14	1	13
5	19	2	25	15	27	7	5	18	12	20
6	6	11	5	6	1	17	26	15	21	23
7	14	26	20	12	27	19	10	22	5	8
8	4	15	18	24	16	3	25	7	24	11
9	10	22	9	19	13	21	28	17	3	14

Завдання до виконання контрольної роботи

Завдання 1.

Суб'єкт та об'єкт управлінського рішення (УР). Функції рішення в методології та організації процесу управління: планування, організування, мотивування, контролювання. Об'єктивна і суб'єктивна сторони процесу розробки рішень. Фактори які впливають на розробку управлінських рішень.

Завдання 2.

Економічна сутність та форми управлінських рішень. Основні етапи процесу прийняття управлінських рішень. Методологічний зміст рішень. Економічний зміст рішення. Організаційний зміст управлінського рішення. Соціальний зміст рішення.

Завдання 3.

Типологія Управлінських рішень. Типи управлінських рішень залежно від тривалості досягнення мети: оперативні, тактичні, стратегічні. Характеристика рішень за змістом та за умовами прийняття.

Завдання 4.

Типи управлінських рішень за сферою проблем, в якій вони приймаються. Диференціація рішень за ступенем жорсткості вимог до їх виконання: конкретно жорсткі, орієнтуючі, гнучкі, нормативні. Види управлінських рішень за джерелами виникнення: ініціативні і обов'язкові. Інноваційні рішення. Економічні рішення.

Завдання 5.

Характеристика основних етапів розробки управлінських рішень в організації як відкритій системі. Основні етапи процесу підготовки до розробки УР. Етапи розробки рішення. Прийняття та реалізація УР. Аналіз результату.

Завдання 6.

Підготовка, розробка та реалізації УР. Збір та обробка інформації про ситуацію, визначення цілей в діяльності організації як цілісної системи.

Виявлення і формулювання проблеми. Розробка системи оцінювання управлінського рішення.

Завдання 7.

Організація процесу розробки управлінського рішення. Генерування альтернативних варіантів рішень. Відбір основних варіантів управлінських впливів. Розробка сценаріїв розвитку ситуації. Експертна оцінка основних варіантів керуючих впливів. Основні принципи раціональної організації процесу розробки управлінських рішень.

Завдання 8.

Застосування наукових підходів до підготовки, розробки та реалізації управлінських рішень. Особливості функціонального підходу до розробки управлінських рішень. Комплексний, інтеграційний, маркетинговий, динамічний, нормативний, кількісний, адміністративний, поведінковий, ситуаційний підходи до підготовки, розробки та реалізації управлінських рішень.

Завдання 9.

Методологічні основи підготовки, розробки та реалізації УР. Роль економічних законів і наукових підходів у розробці, прийнятті та реалізації управлінських рішень. Методика економічного обґрунтування управлінських рішень щодо підвищення якості компонентів системи менеджменту.

Завдання 10.

Методи, які використовуються в управлінні організацією, та їх класифікація. Методи постановки проблем, методи рішення проблем, методи організації виконання прийнятих рішень. Метод системного аналізу. Експертні методи ухвалення рішень (метод експертних оцінок).

Завдання 11.

Роль методу мозкової атаки (мозкового штурму) у процесі прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Логічні і логіко-математичні методи

ухвалення рішень. Методи математичного програмування, графічний і симплексний методи.

Завдання 12.

Моделювання як метод вирішення складних проблем. Основні види моделей та їх характеристика. Механічні та органічні моделі. Прогнозування як одна із складових процесу управління. Класифікація основних методів прогнозування. Експертне та дослідницьке прогнозування.

Завдання 13.

Вимоги до оформлення рішень. Класифікація документів по розробці і реалізації управлінських рішень. Основні вимоги до оформлення документації. Оцінка документів оформлення рішень за критеріями якості.

Завдання 14.

Інформаційне забезпечення процесу реалізації рішень. Класифікація інформації та вимоги до її якості. Організація масиву та потоків інформації. Нові інформаційні технології та їх функції у процесі розробки УР. Помилки керівника при прийнятті рішення: об'єктивні та суб'єктивні.

Завдання 15.

Професійна відповідальність керівників за управлінські рішення. Сутність і види відповідальності керівників. Соціальна та екологічна відповідальність керівника. Параметри, що впливають на повноту прояву відповідальності особи.

Завдання 16.

Параметри соціальної відповідальності. Основи професійної, економічної, юридичної, адміністративної, екологічної відповідальності керівників при розробці управлінських рішень. Реалізація і контроль виконання прийнятого рішення.

Завдання 17.

Методи реалізації УР. Ухвалення рішення особою, що приймає рішення. Розробка плану дій успішної реалізації управлінських рішень. Контроль

реалізації плану. Аналіз результатів розвитку ситуації після управлінських впливів.

Завдання 18.

Система контролю і мотивації реалізації управлінських рішень. Вимоги до обліку рішень. Основні ознаки класифікації контролю реалізації управлінських рішень. Мотивування у підвищенні ефективності управлінських рішень.

Завдання 19.

Функція мотивації реалізації управлінських рішень. Методи і прийоми стимулювання потреб УР. Процес заключного контролю УР. Фактори, що впливають на правильність прийняття рішень.

Завдання 20.

Помилки керівника при прийнятті рішення. Основні причини, що приводять до низької якості управлінських рішень. Параметри якості управлінського рішення. Показник ентропії. Ступінь ризику вкладення інвестицій. Ймовірність реалізації рішення за показниками якості, затрат і строків.

Завдання 21.

Основні фактори, які впливають на якість управлінських рішень. Фактори якості на стадії розробки управлінського рішення. Фактори якості на стадії реалізації управлінського рішення. Якість та ефективність управлінських рішень. Правила забезпечення порівняння альтернативних варіантів управлінських рішень як необхідної умови підвищення їх якості та ефективності.

Завдання 22.

Загальні вимоги до підготовки, складання та оформлення службових документів, принципів визначення формату, оформлення і нумерації сторінок. Формуляр документа, його основні реквізити та їх характеристика. Вимоги до документа за технічними, логічними, правовими ознаками.

Поняття "бланк документа", вимоги до нього, види бланків. Розташування реквізитів на бланку документа.

Завдання 23.

Загальні вимоги до оформлення тексту документа, членування та нумерації частин тексту, виявлення засобів виокремлення окремих частин тексту. Оформлення заголовків, підзаголовків та їх розміщення. Вимоги до друкування документів: розміщення та вимоги до реквізитів, розмноження документів та виготовлення копій.

Завдання 24.

Накази з особового складу: види, правила оформлення, юридичне засвідчення, систематизація, порядок зберігання. Особова справа: характеристика документів, з яких формується особова справа, порядок зберігання особових справ, порядок ведення та користування особовими справами. Трудова книжка: правила ведення, зберігання, використання. Оформлення записів у трудовій книжці.

Завдання 25.

Призначення і склад розпорядчої документації. Характеристика наказу як основного виду розпорядчого документа. Характеристика інших видів розпорядчих документів: розпорядження, постанова, рішення, вказівка, ухвала. Призначення і склад комплексу організаційно-правової документації.

Завдання 26.

Особливості складання, затвердження, погодження, внесення змін до організаційно-правових документів. Документування первинної державної реєстрації суб'єктів господарської (підприємницької) діяльності. Характеристика основних видів організаційно-розпорядчої документації

Завдання 27.

Основні фактори, які впливають на якість управлінських рішень. Фактори якості на стадії розробки управлінського рішення. Фактори якості на стадії реалізації управлінського рішення. Якість та ефективність управлінських рішень. Правила забезпечення порівняння альтернативних

варіантів управлінських рішень як необхідної умови підвищення їх якості та ефективності.

Завдання 28.

Система контролю і мотивації реалізації управлінських рішень. Вимоги до обліку рішень. Основні ознаки класифікації контролю реалізації управлінських рішень. Мотивування у підвищенні ефективності управлінських рішень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Горбаченко Ю. М., Грибенюк Г. С., Капля А. М., Кришталь Т.М., Щерба Т.О. Організація управління діяльністю з попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій. / За ред.. к. психол. н., доцента М.А. Кришталю. – Черкаси: АПБ, 2011. – 345 с.

2. Горбаченко Ю. М., Грибенюк Г. С., Капля А. М., Кришталь Т. М., Щерба Т. О. Основи державного управління у сфері пожежної безпеки: навч.-метод. посібник. / За ред.. к. психол. н., доцента М.А. Кришталю. – Черкаси: АПБ, 2012. – 191 с.

3. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навч. Посібник. / За ред.. к. психол. н., доцента В. П. Садкового. – Х.: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009. – 370с.

Основна

3.Конституція України// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.

4.Кодекс цивільного захисту України (№ 5403-VI від 02.10.2012, із змінами, внесеними згідно із Законами № 224-VII від 14.05.2013 та № 353-VII від 20.06.2013)

5.Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 р. : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

6.Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» від 13 липня 2000 р. : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

7.Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 6 квітня 2000 р. : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

8.Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 44, ст.416

9.Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного

благополуччя населення» //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 27, ст.218.

10. Указ Президента України №20/2013 16 січня 2013 року Про Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Положення про ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: mns.gov.ua.

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.14 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.15 р. № 18 «Про державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.02р. №843 «Про затвердження Загального положення про спеціальну Урядову комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і Загального положення про спеціальну комісію з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального, місцевого та об'єктового рівня»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.01р. №1567 «Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня» : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

15. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.02р. №415 «Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1581-04>

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.99р. №140 «Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 775 «Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних

резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

18. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.13 р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

19. Постанова Кабінету Міністрів України від від 27 вересня 2017 № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

20. Постанова КМУ від 24.03.04 р. № 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

21. Постанова КМУ від 15.02.03р. № 175 «Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

22. Постанова КМУ від 9 жовтня 2013 р. № 738 «Про затвердження Порядку ведення обліку надзвичайних ситуацій»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

23. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.15 р. № 101 «Про затвердження типових положень про функціональну та територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

24. Національний класифікатор ДК 019:2010 «Класифікатор надзвичайних ситуацій» (КНС): [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.

25. Наказ Міністерства оборони України/Служби безпеки України від 13.01.14 р. № 24/6 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії

Державної служби України з надзвичайних ситуацій і Служби безпеки України у сфері запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0092-99>.

26. Наказ МВС України від 06.02.2017 № 92 «Про затвердження Інструкції з організації перевірок діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>

27. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#n10>

28. Наказ МНС України від 12.12.2012 N 1400 Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: mns.gov.ua/

29. Наказ ДСНС України від 12. 06. 2013 № 403 (з основної діяльності) Про оперативне інформування в системі ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: mns.gov.ua/

30. Наказ ДСНС України від 14. 11. 2013 № 698 (з основної діяльності) Про впорядкування ведення обліку надзвичайних ситуацій: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: mns.gov.ua/

31. Наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: mns.gov.ua/

32. Наказ ДСНС України від 16.03.2015 № 149 «Про організацію роботи штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та забезпечення його готовності»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: mns.gov.ua/

33. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 1. Техногенна та природна небезпека / О. М. Євдін, В. В. Могильниченко, М. А. Скидан, Е. О. Рибаківа; Всеукр. НДІ цив. захисту населення і територій від надзв. ситуацій техноген. та природ. характеру МНС. — К.: КІМ, 2007. – 636 с. – Бібліогр.: с. 632-635.

34. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 7. Робота начальників підрозділів і служб Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту з організації рятувальних та інших невідкладних робіт. Можливості аварійно-рятувальних формувань Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту / Ред.: О. М. Євдін; Всеукр. НДІ цивіл. захисту населення і територій від надзв. ситуацій техног. та природ. характеру МНС. – К.: КІМ, 2010. – 347 с.

35. О. Г. Барило, П. Б. Волянський, С. О. Гур'єв, М. П. Долгий, О. П. Євсюков, В. М. Михайлов, Н. І. Іскра, С. П. Потеряйко, А. В. Терент'єва Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб. – К.: Вид-во «Бланк-Прес», 2014. – 210 с.

Допоміжна

36. Альбоцій О. В., Кулешов М. М., Калашніков О. О., Рашкевич С. А., Труш О. О. Основи управління в органах і підрозділах МНС України: Навчальний посібник. – Харків, 2007. – 310 с.

37. Г. С. Гребенюк, О. М. Зіновська, А. М. Капля, Т. О. Щерба Основи управління / Посібник для курсантів (слухачів), студентів вищих навчальних закладів МНС України. – Черкаси, 2005. – 410с.

38. Гнидюк, Н. А. Державне управління: основи теорії, історія і практика: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа, Г. І. Арабаджи. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. - 393 с.

39. Державне управління: основи теорії, історія і практика: Навчальний посібник / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа, Г. І. Арабаджи / За заг. ред. Надолішнього П. І., Бакуменка В. Д. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. - 394 с
40. Корж А. В. Документація праводілової сфери. - К. 2003.
41. Мельник, А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна. - К.: Знання, 2009. - 583 с.
42. Осовська Г. В., Осовський О.А. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-є, перероблене, доповнене. – К.: «Кондор», 2006.-664с.
43. Потеряхин А. Л. Психологія управління. Основи міжличностного общения. – К.: ВИРА – Р. 1999. – 384с.
44. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ. Підручник, - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999.
45. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент.
46. Теорія управління в органах внутрішніх справ: навчальний посібник/ За ред.. В.А. Ліпка на. – К.: КНТ, 2007. – 884с.
47. Хміль Ф. І. Менеджмент: Підручник. – К.: Вища шк., 1995. – 351с.
48. Чернова Л. П. Психологія управління: Конспект лекцій та навчально-методичні матеріали для студентів спеціальності «Менеджмент організацій». – Черкаси: ЧДТУ, 2004. – 67с.
49. Шатун В. Т. Основи менеджменту: Навчальний посібник. / В.Т. Шатун. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с.
50. Гевко І. Б. Методи прийняття управлінських рішень: Підручник. - К: Кондор, 2009. - 187с
51. Крысько В. Г. Социальная психология: словарь-справочник. – Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2001. – 688 с. – (Библиотека практической психологии).
52. Кулешов С. Г., Кузнецова Л. В., Загорецька О. М., Лозова С. Ф., Ситник Т. О. Методичні рекомендації щодо застосування ДСТУ 4163–

2003 «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів». – Київ. 2004.

53. Палеха Ю. І. Організаційна та управлінська культура, – К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, 2000.

Інформаційні ресурси

54. Офіційний сайт ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua>

55. Урядовий портал: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

56. Офіційний сайт президента України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>

57. Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.